

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 27/2012
27.4.2012

Asia Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä

A , tutkimusteknikko

Virasto Yliopisto / lääketieteen laitos

Korvausvaatimus

Yliopisto, jäljempänä myös yliopisto, on veloitettava maksamaan A:lle valtion virkamieslain 9 §:n vastaisen menettelyn johdosta 6 - 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Perustelut

A oli työskennellyt 1.1.1990 - 1.11.2009 yliopiston palveluksessa 46 eri virkasuhteessa tutkimusteknikkona. Yliopistolla ei valtion virkamieslain tultua voimaan 1.12.1994 ollut enää ollut perusteita määräaikaisille nimityksille. A:n työkuva oli pysynyt samantyyppisenä koko yhtäjaksoisen palvelussuhteen ajan ja hänen tehtävänsä olivat olleet pysyviä ja jatkuvaluonteisia. Nimittämis-
kirjoissa mainittu maksullinen palvelutoiminta ei ollut perusteltu syy määräaikaisen virkasuhteen käytölle. A on katsonut ketjuttamisen olleen lainvastaista.

Korvauksen määrää arvioitaessa oli otettava huomioon työnantajan menettely, A:n määräaikaisten palvelussuhteiden suuri määrä, hänen palvelussuhteensa pitkäaikainen kesto ja hänen heikentyneet mahdollisuutensa saada myöhemmin ammattiaan ja koulutustaan vastaavaa työtä.

Vastine

Yliopisto on antanut vastineen, jonka mukaan virkamieslautakunta ei voinut tutkia A:n määräaikaisten nimitysten lainmukaisuutta ennen valtion virkamieslain voimaantuloa 1.12.1994. Perusteena A:n määräaikaisille palvelussuhteille 1.1.1995 - 1.11.2009 oli ollut pääasiassa työn luonne. A:n nimittäminen määräaikaisiin virkasuhteisiin oli perustunut kunkin virkasuhteeseen ottamisen ajankohtana tiedossa olleisiin seikkoihin eli sairaalan tai terveyskeskuksen laboratoriopalveluja koskevaan suulliseen ja / tai kirjalliseen sopimukseen ja sen sisältöön. Laboratoriotutkimusten hankintasopimusta tehtäessä, sopimuksen keston aikana tai sopimuksen päättyessä ei ollut varmuutta sopimuksen jatkuvuudesta tai todellisten työtehtävien määrästä. A:n työtehtävät eivät olleet liittyneet yliopiston lääketieteen laitoksen tutkimukseen tai tutkimusmenetelmien kehittämiseen.

Yliopisto on viitannut **Lääketieteen laitoksen asiassa antamaan vastineeseen** liitteineen, jonka mukaan A:n tehtävää oli pidetty tilapäisenä tai työn luonteen vuoksi määräaikaisena. Lääketieteen laitoksen maksullisen laboratoriopalvelutoiminnan projektin (3171, projekti 6301) toiminnan edellytys oli ollut sairaanhoitopiiriin (jäljempänä myös SHP) tilaamat laboratoriotutkimukset. Vuosien aikana laboratoriotutkimuksia ovat tilanneet myös muut sairaanhoitopiirit tai terveyskeskukset, mutta niiden tilausmäärät ovat olleet vähäisempiä. Maksullisista laboratoriotutkimuspalveluista oli tilaajien kanssa tehty joko suulliset tai kirjalliset sopimukset määräajoin. Hankintasopimuksissa ei sovittu tarkoista laboratoriotutkimuspalveluiden määrästä, ei edes minimimäärästä. Palvelun tilaaja oli ilmoittanut oletusmäärän, mutta todellisuudessa tilaajien laboriomääritysten tarve oli vaihdellut ja siten määritysten määrät olivat vaikuttaneet maksullisen laboriotoiminnan tehtävien määrään.

Virkasuhteet ajanjaksoilla 1.10. - 31.12.2001, 1.1.- 30.6.2002 ja 1.7.- 31.12.2002 olivat olleet osa-aikaisesti maksullisen palvelutoiminnan tutkimusteknikon tehtäviä ja osittain tehtävä olivat liittyneet erikoislaboratoriomestarin viran no 2966 virkavapauteen.

Lääketieteen laitoksella oli kartoitettu 2000-luvun alussa määräaikaisten laboriotehtävissä työskentelevien työntekijöiden vakinaistamisen mahdollisuudet, mutta A:n vakinaistamiseen ei ollut mahdollisuuksia. Kun sopimus sairaanhoitopiiriin kanssa liittyen D-vitamiinimäärityksiin oli päättyi 30.4.2009, lääketieteen laitos oli kartoittanut mahdollisuudet työllistää A muissa tehtävissä kuten koko- tai osa-aikaisissa laboriotehtävissä tai esimerkiksi välinehuollossa joko lääketieteen laitoksella tai mahdollisesti lääketieteellisen teknologian instituutissa. A oli tuonut esille, että hän oli kiinnostunut silloista tehtävänsä vastaavista tehtävistä. Tällaisia tehtäviä ei kuitenkaan ollut löytynyt.

Vastaselitys

A on antanut vastaselityksen, jonka mukaan häntä ei ollut 1.1. - 30.6.2008, 1.7.2008 - 30.6.2009 ja 1.7. - 1.11.2009 nimitetty koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, kuten 1.1.2008 voimaantullut valtion virkamieslain muutos oli edellyttänyt.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Lain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Lain 9 §:n 3 momentin (1088/2007), joka on tullut voimaan 1.1.2008, mukaan, jos virkamies nimitetään määräajaksi, tulee nimittämiskirjasta ilmetä määräaikaisuuden peruste. Virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä.

Hallituksen esityksen (HE 63/2007 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu erityinen syy voisi liittyä määräaikaisen virkasuhteen perusteeseen. Joissakin tapauksissa, esimerkiksi projektiluonteisissa tehtävissä, määräaikaisuuden perusteen kesto on joskus vaikeasti arvioitavissa. Tällaisissa tapauksissa nimittämiskirja on tehtävä tiedossa olevaksi ajaksi. Mikäli arvioitu aika osoittautuu myöhemmin riittämättömäksi projektin loppuun saattamiseksi, määräaikaisuutta voitaisiin tällaisessa tapauksessa jatkaa uudella nimittämiskirjalla. Viraston ulkopuolelta tulevan rahoituksen katkonaisuus ei voisi olla peruste katkoa määräaikaisten virkasuhteiden keskoaika tuon rahoituksen virastolle tuloutumisen mukaan.

Valtion virkamieslain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Asiassa saatu selvitys

A on oikaisuvaatimukseen liitettyjen nimittämiskirjojen mukaan nimitetty tilapäiseksi tutkimusteknikoksi yliopiston Kliinisen lääketieteen laitokselle 1.1.1990. Palvelussuhde on 1.12.1994 muuttunut määräaikaiseksi virkasuh-

teeksi. A on 1.1.1995 lukien nimitetty määräaikaiseen tutkimusteknikon virkasuhteeseen yliopiston lääketieteen laitokselle. A:n palvelussuhde yliopistoon ei ole ollut keskeytymätön. A on ajalla 1. - 30.9.2001 nimitetty muuhun virkaan toisessa virastossa. A:n palvelussuhde yliopistoon on päättynyt 1.11.2009.

Yliopiston selvityksen mukaan nimittämisen aikaan vallinneiden olosuhteiden perusteena on ollut pääasiassa työn luonne, joka on ollut arvioitavissa projektiluonteiseksi ja ajallisesti rajoitetuksi, koska työn kesto on ollut sidoksissa maksulliseen palvelutoimintaan.

A:n mukaan maksulliseen palvelutoimintaan liittyvä laboratoriotuiminta on tukenut yliopiston tutkimustyötä ja työvoiman tarve yliopiston laboratoriotyössä on ollut pysyvää. Vuosikymmeniä jatkunutta yleisestä laboratoriotyöstä ei voida pitää projektiluonteisena työnä. Yliopiston maksullinen palvelutoiminta ei ollut määräaikaiseksi tarkoitettu hanke. Hankintasopimusten määräaikaisuudella ei ollut merkitystä asiaa arvioitaessa.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätökset

Nimittäminen toistuvasti määräajaksi

Nimitykset ajalla 1.1.1990 - 31.12.1994 on tehty ennen virkamieslain voimaan tuloa (1.12.1994). Ne eivät siten voi olla korvauksen maksamisen perusteena, eikä A olekaan hakenut korvausta niiden perusteella. Nimityksillä on kuitenkin merkitystä arvioitaessa A:n työn jatkuvaluonteisuutta.

Saadun selvityksen mukaan 1.1.1995 - 30.11.2009 olleiden yhteensä 32 määräaikaisen virkasuhteen aikana A on työskennellyt tutkimusteknikkona, virkavapauttaan 1. - 30.9.2001 lukuun ottamatta, yhtäjaksoisesti noin 15 vuoden ajan.

Työn projektimaisuus ja se, että rahoitukseen on käytetty ulkopuolisia varoja, eivät vielä sellaisenaan osoita, että määräaikaiselle virkasuhteelle on laissa tarkoitettu hyväksyttävä peruste. Määräaikaisuuden perustetta on arvioitava kunkin nimittämishetken olosuhteiden mukaan työn luonne huomioon ottaen.

Kun otetaan huomioon, että A on lähes 15 vuoden aikana työskennellyt 32:ssa peräkkäisessä määräaikaisessa virkasuhteessa siten, että hänen työtehtävänsä ovat olleet D-vitamiinimääritysten tekeminen sekä pysyneet samansisältöisinä, on kyse ollut pysyväisluonteisista tehtävistä. Työn luonne ei ole edellyttänyt A:n nimittämistä määräaikaisiin virkasuhteisiin. Asiassa ei ole selvitetty, että nimityksissä 1.10. - 31.12.2001, 1.1. - 30.6.2002 ja 1.7. - 31.12.2002 kyse olisi ollut erikoislaboratoriomestarin viran no 2966 sijaisuudesta. Sen sijaan kyseisistä nimittämiskirjoista selviää, että osa A:n palkasta on rahoitettu yliopiston perusvoimavaroista, mikä puolestaan osoittaa laboratoriotuiminnan liittyneen myös yliopiston perustutkimustyöhön. Sillä yliopiston vastineessaan esiin tuomalla seikalla, että toiminta on perustunut maksulliseen palvelutoimintaan, ei ole merkitystä määräaikaisten virkasuhteiden lainmukaisuuden kannalta. Asiassa ei ole muutoinkaan esitetty laissa tarkoitettuja perusteita A:n ottamiseen toistuvasti peräkkäisiin määräaikaisiin virkasuhteisiin.

Määräaikaisten virkasuhteiden katkominen

A on perustanut korvausvaatimuksensa myös siihen, että yliopiston olisi tullut nimittää hänet määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.1. - 30.6.2008, 1.7.2008 - 30.6.2009 ja 1.7. - 1.11.2009 koko määräaikaisuuden perusteen olevaksi ajaksi eikä useampaan perättäiseen virkasuhteeseen.

Valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentin säännös työnantajan velvollisuudesta nimittää virkamies koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi on tullut voimaan 1.1.2008. Sitä ei näin ollen sovelleta A:lle ennen tuota päivää annettuihin virkanimityksiin. Ensimmäinen edellä mainitun säännöksen voimassa ollessa A:lle annettu virkamääräys on annettu 18.6.2008, ja se koskee aikaa 1.7.2008 - 30.6.2009.

Lääketieteenlaitoksen vastineen mukaan A:n määräaikainen virkasuhde 1.7.2008 - 30.6.2009 perustui siihen, että SHP:n kanssa tehtiin huhtikuussa 2008 hankintasopimus optiovuoden käyttöönotosta ajalle 1.5.2008 - 30.4.2009. Määräaikainen virkasuhde oli tehty kesäkuun loppuun, koska sopimuksen päättymisen jälkeenkin tehtiin vielä näytteisiin liittyvää työtä. Virkamieslautakunta toteaa, että viraston ulkopuolelta tulevan rahoituksen väitetty epävarmuus ei ole peruste katkoa määräaikaisten virkasuhteiden kestoaikaa. Asiassa ei ole muutoinkaan esitetty sellaista valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua erityistä syytä, joka olisi oikeuttanut yliopiston nimitämään A:n määräaikaisiin virkasuhteisiin määräaikaisuuden perusteena olevaa aikaa lyhyemmiksi. Yliopiston olisi siten tullut nimittää A määräaikaiseen virkasuhteeseen 1.7.2008 alkaen 1.11.2009 saakka.

Lopputulokset

Koska A on ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty määräajaksi ja koska hänet on ilman valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräaikaisuuden perusteena olevaa aikaa lyhyemmäksi ajaksi, hänellä on näin ollen virkasuhteensa yliopistoon päättyessä oikeus virkamieslain nojalla maksettavaan korvaukseen.

Virkamieslautakunta on korvauksen määrää arvioidessaan ottanut huomioon A:n iän (s. 1957), palvelussuhteen keston sekä hänen mahdollisuutensa saada ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä sekä sen että yliopiston on laiminlyönyt valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentin määräyksiä.

Päätös

Yliopisto veloitetaan maksamaan A:lle 20 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Petteri Plosila

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Paanetoja, M. Nieminen ja Komulainen sekä varajäsen Tarnanen. Vähemmistön muodostivat yhtäältä jäsenet Kulla ja A. Nieminen sekä toisaalta jäsen Äijälä.

Vähemmistön äänestyslausumat ja esittelijän eriävä mielipide ovat liitteenä.

Liite

Eri mieltä olleiden jäsenten Kullan ja A. Niemisen äänestyslausunto:

Yhdymme muutoin enemmistön näkemykseen, mutta määräämme yliopiston maksamaan A:lle 16 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Eri mieltä olleen jäsenen Äijälän äänestyslausunto:

Yhdyn muutoin enemmistön näkemykseen, mutta määrään yliopiston maksamaan A:lle 14 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Asian esittelijän päätösesitys oli samansisältöinen kuin jäsenen Äijälä äänestyslausunto.

Vakuudeksi:

Petteri Plosila